

POSTANOWIENIE

Dnia 23 marca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marian Kocon (przewodniczący)

SSN Irena Gromska-Szuster

SSN Agnieszka Piotrowska (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa M. F. i J. F.

przeciwko P. Spółce Akcyjnej w K.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 23 marca 2017 r.,

zażalenia powódki M. F. na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 25 października 2016 r., sygn. akt I ACa (...),

1) oddala zażalenie

**2) nie obciąża żalącej powódki kosztami postępowania
zażaleniowego na rzecz pozwanego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 25 maja 2016 r. Sąd Apelacyjny w (...) zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w B. w ten sposób, że zasądził od strony pozwanej na rzecz powódki M. F. kwotę 96 238,58 zł, a na rzecz powoda J. F. kwotę 32 079, 50 zł, oddalając powództwo w pozostałej części.

W skardze kasacyjnej wniesionej od tego wyroku powodowie zamieścili wnioski o zwolnienie ich od kosztów sądowych w zakresie opłaty należnej od skargi. Powódka określiła wartość przedmiotu zaskarżenia na 423 029 zł, zaś powód na 141 010 zł. Postanowieniem z dnia 22 września 2016 r. Sąd Apelacyjny

oddalił ten wniosek z braku podstaw do jego uwzględnienia w świetle oświadczeń powodów. Postanowienie to zostało doręczone zawodowemu pełnomocnikowi obojga powodów w dniu 28 września 2016 r. W dniu 4 października 2016 r. powód J. F. uiścił opłatę od skargi kasacyjnej w kwocie 7 051 zł.

Postanowieniem z dnia 25 października 2016 r. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę kasacyjną M. F. z powodu jej nieopłacenia. W zażaleniu na to postanowienie powódka, zarzucając naruszenie art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych przez błędną ocenę jej sytuacji, skutkującą wadliwym oddaleniem wniosku o zwolnienie jej od opłaty od skargi, wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia, po uprzedniej kontroli przez Sąd Najwyższy zgodności z prawem postanowienia Sądu Apelacyjnego z dnia 22 września 2016 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jeśli skutkiem odmowy zwolnienia skarżącego od kosztów sądowych jest nieuiszczenie opłaty od skargi kasacyjnej i w konsekwencji odrzucenie skargi, Sąd Najwyższy, rozpoznając zażalenie na postanowienie w przedmiocie odrzucenia skargi, kontroluje, na wniosek zawarty w zażaleniu, na podstawie art. 380 w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c., zgodność z prawem postanowienia sądu drugiej instancji o odmowie zwolnienia skarżącego od kosztów sądowych (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2001 r., I CZ 165/01, OSNC 2002, Nr 7-8, poz. 102; z dnia 7 listopada 2006 r., I CZ 53/06, nie publ. z dnia 16 lipca 2008 r., II CZ 40/08, nie publ., z dnia 8 marca 2000 r., I CZ 259/99, nie publ. z dnia 17 stycznia 2003 r., I CZ 193/02, nie publ., z dnia 29 kwietnia 2003 r., V CZ 45/03, nie publ. oraz z dnia 28 kwietnia 2004 r., III CZ 22/04, nie publ.). Przewidziany w art. 380 szczególny środek prawny (procesowy) umożliwia dokonanie przez Sąd Najwyższy oceny orzeczenia sądu drugiej instancji w przedmiocie wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, niekończącego postępowania w sprawie, które nie podlegało odrębnemu zaskarżeniu w drodze zażalenia, a miało wpływ na wynik sprawy.

Przeprowadzona przez Sąd Apelacyjny ocena oświadczenia powódki i wynikającej z niego sytuacji materialnej, bytowej i zdrowotnej jest wnikliwa, staranna i prowadzi do w pełni zasadnego wniosku o braku podstaw do zwolnienia

powódki od opłaty od skargi. Trafnie wskazał Sąd, że instytucja zwolnienia od kosztów sądowych, podyktowana względami społecznymi i humanitarnymi, jest wyjątkiem od zasady, że strona inicjująca postępowanie sądowe, jest zobowiązana pokryć jego koszty i poczynić w tym celu stosowne przygotowania. Należy także podzielić stanowisko, że skoro powódka otrzymała już od strony pozwanej wynagrodzenie za ustanowienie służebności przesyłu w kwocie 178 990,50 zł, zaś w rozpoznawanej sprawie zasądzono na jej rzecz kwotę 96 238,58 zł, to dysponując łącznie kwotą 275 229 zł, była z pewnością w stanie uiścić opłatę od skargi wynoszącą 21 151,50 zł bez uszczerbku koniecznego utrzymania. Skoro powódka czuje się nieusatysfakcjonowana i domaga się od pozwanego dalszej kwoty 423 029 zł, powinna była liczyć się z koniecznością poniesienia opłaty obliczonej od wskazanej przez nią wartości przedmiotu zaskarżenia, a także konsekwencją jej nieuiszczenia w postaci odrzucenia skargi na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c.

W tym stanie rzeczy orzeczono jak w sentencji (art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398¹⁴ k.p.c.).